

STAROSTA ŁOMŻYŃSKI

Urząd Marszałkowski
Województwa Podlaskiego
Biuro Kultury
ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 1
15-888 Białystok

WNIOSEK

w sprawie przyznania dorocznej Nagrody Marszałka Województwa Podlaskiego
za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony
kultury

1. WNIOSKODAWCA (adres zamieszkania, e-mail)

Maria Dziekońska – Wicestarosta Łomżyński

Starostwo Powiatowe w Łomży

ul. Szosa Zambrowska 1/27, 18-400 Łomża

tel. 86 215 69 00, e-mail: starostwo@powiatlomzynski.pl

2. DANE KANDYDATA

a) imię **Anna**

b) nazwisko **Archacka**

c) e- mail drozd102@o2.pl

3. DANE DOTYCZĄCE CAŁOKSZTAŁTU DOTYCHCZASOWEJ DZIAŁALNOŚCI LUB INFORMACJA O OSIĄGNIĘCIU, ZA KTÓRE NAGRODA MA BYĆ PRYZNANA

Pani Anna Archacka jest z wykształcenia magistrem pedagogiki kulturalno – oświatowej, absolwentką Uniwersytetu Warszawskiego Filii w Białymstoku. Ukończyła również studia podyplomowe w zakresie muzealnictwa w Instytucie Historii Sztuki na Uniwersytecie Warszawskim.

Pani Anna Archacka z szeroko rozumianą kulturą związana jest całym życiem zawodowym, najpierw jako inspektor w Wydziale Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Łomży, a później naczelnik Wydziału Oświaty, Kultury i Zdrowia Starostwa Powiatowego w Łomży. Od 2008 r. pełni funkcję Dyrektora Muzeum Przyrody – Dworu Lutosławskich w Drozdowie.

Muzeum Przyrody w Drozdowie jest jednym z najcenniejszych obiektów zabytkowych na terenie Powiatu Łomżyńskiego. Mieści się ono w zabytkowym, XVIII - wiecznym Dworze Rodu Lutosławskich (wpisanym do rejestru zabytków pod nr A-222 z 17.12.1985 r.). Rodu, który zasłużył się historii i kulturze Polski, tworząc w Drozdowie swoiste centrum kulturalno-patriotyczne.

Muzeum prowadzi bogatą działalność m.in. edukacyjną i popularyzującą dziedziny reprezentowane w placówce, tj. przyrodę - florę i faunę Doliny Narwi i Kotliny Biebrzańskiej historię Drozdowa, ze szczególnym uwzględnieniem rodziny Lutosławskich i jej dokonań oraz działalność ziemiaństwa łomżyńskiego.

W ciągu 12 lat pracy na stanowisku Dyrektora Muzeum dała się poznać jako znakomity menadżer dbający o rozwój i prestiż zarządzanej instytucji, będącej ważnym ośrodkiem edukacji przyrodniczej, historycznej i muzycznej w regionie, prowadzącej przyrodnicze prace naukowe.

Kierowane przez Panią Annę Archacką Muzeum jest instytucją żywą, otwartą, dobrze wypełniającą misję gromadzenia, opracowywania, ochrony i udostępniania zbiorów, a także upowszechnienia kultury na terenie Łomży, Powiatu Łomżyńskiego i Województwa Podlaskiego. Niewątpliwą zasługą dyrektora jest położenie w działaniach Muzeum nacisku na popularyzowanie wiedzy o Rodzinie Lutosławskich, która zasłużyła się historii i kulturze tych terenów, jak i całej Polski. Jeden z przedstawicieli tego rodu - kompozytor Witold Lutosławski – jest jednym z najwybitniejszych polskich kompozytorów.

Drozdowska jednostka realizuje niezwykle ważne cele społeczne, takie jak pogłębianie wiedzy przyrodniczej i kreowanie postaw proekologicznych, umacnianie tożsamości kulturowej Polaków oraz zwiększanie znajomości polskiej kultury i historii w myśl dewizy „Cudze znać dobrze, swoje obowiązek”.

Z inicjatywy kierownictwa Muzeum zgromadziło obszerną „Bibliotekę Lutosławskich” – prawdopodobnie największy w kraju księgozbiór łączący w jedno książki i artykuły autorstwa przedstawicieli tego znamienitego Rodu - pozycje jakie powstały na przestrzeni ostatnich stu kilkudziesięciu lat, aż do chwili obecnej. Zbiór liczący ponad 100 unikatowych książek i czasopism służy naukowcom i studentom jako niezbędna literatura w pracach naukowych i badawczych.

Muzeum Przyrody w Drozdowie zajmuje się badaniami botanicznymi i analizą stanu środowiska naturalnego. Zorganizowało ogólnopolskie konferencje naukowe z obu dziedzin, z których wymienić można sesję „Sofia Casanova Lutosławska – hiszpańska pisarka, Polka z wyboru” (2011), „Portret rodzinny Witolda Lutosławskiego” (2013) czy „Gleba – najbogatsze środowisko życia. Co jej zagraża i jak ją chronić” (2014).

Placówka prowadzi edukację historyczną oraz przyrodniczą dzieci i młodzieży poprzez zajęcia oświatowe, wyprawy terenowe, lekcje i warsztaty. Muzeum udostępnia do zwiedzania stałe wystawy prezentujące przyrodę dolin rzek Narwi i Biebrzy oraz historię Drozdowa: „Salon dworski”, „Trofea łowieckie”, „Szata roślinna Kotliny Biebrzańskiej”, „Ptaki Kotliny Biebrzańskiej”, „Ssaki Kotliny Biebrzańskiej”, „Łoś Król Bagien Biebrzańskich”, ekspozycję akwarystyczną „Podwodny Świat Pięciu Kontynentów” oraz wystawę „Ziołowe tajemnice. Rośliny lecznicze Doliny Narwi”. W parku znajdują się „Ostoja drozdowska” - drewniana

kładka umożliwiając spacer przez teren podmokłego lasu łęgowego oraz „Ogród ziołowy” prezentujący kilkadziesiąt gatunków ziół krajowych.

Dodatkowo co roku instytucja organizuje średnio od 4 do 6 wystaw czasowych, jako przykład których można podać tylko nieliczne z ostatnich:

- „LAS” i muzyka inspirowane naturą – wystawa fotograficzna,
- „Minerały i skały ozdobne Polski”,
- „Dawne kresy we współczesnym obiektywie”,
- „Gdzie kobiety z tamtych lat, z naszych stron”,
- „Sztuka i rzemiosło” Jacka Zacharzewskiego – wernisaż,
- „Żurawie nie znają granic” – wystawa fotogramów,
- Wystawa fotograficzna „Pola tętniące życiem”.

Muzeum Przyrody pod kierownictwem Anny Archackiej jest instytucją gościnną i otwartą. Organizowane są w nim imprezy kulturalne o zasięgu powiatowym, regionalnym i ogólnopolskim, m.in. takie jak:

- kolejne edycje Międzynarodowego Festiwalu Muzyczne Dni Drozdowo – Łomża, popularyzującego różne gatunki muzyki polskiej i światowej, z roku na rok zdobywające coraz większą rzeszę sympatyków. Od 27 lat Festiwal stanowi największe muzyczne wydarzenie Ziemi Łomżyńskiej. Odcisnął niezatarty ślad i wychował pokolenia melomanów, prowadząc ich przez spuściznę wielkich kompozytorów i przywołując najwspanialsze dzieła polskiej i światowej opery, operetki, musicalu oraz kameralistyki. Każdego roku w trakcie festiwalowych dni w Dworze Lutosławskich rozbrzmiewa muzyka klasyczna w wykonaniu wybitnych wokalistów i instrumentalistów sceny polskiej i światowej,
- Konkurs Wykonawczy Utworów Witolda Lutosławskiego dla dzieci i młodzieży ze szkół muzycznych I i II stopnia w całym kraju,
- Ogólnopolskie Dni Akwarystyki będące spotkaniem akwarystów, połączonym z prelekcjami naukowymi i wystawami akwarystycznym,
- Ogólnopolskie sesje naukowe poświęcone historii i dorobkowi Rodu Lutosławskich i elit zamieszkujących tereny Ziemi Łomżyńskiej będące zjazdem potomków rodzin ziemiańskich pochodzących z regionu (Lutosławskich, Schirmerów, Glogerów, Jabłońskich), którym tradycyjnie towarzyszą konferencje naukowe poświęcone wybranemu aspektowi historii elit ziemiańskich, prowadzone przez historyków, naukowców i muzealników. Organizowanemu we wrześniu 2018 roku IV Spotkaniu Pokoleń w Kręgu Kultury Ziemiańskiej z racji przypadającej 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości towarzyszyła sesja naukowa zatytułowana „Niepodległość w poglądach, działalności i pamięci polskich elit kraju i regionu łomżyńskiego”. W ramach konferencji prelegenci przybliżyli tematy m.in. takie jak: „Czyn niepodległościowy polskiego ziemianstwa”, „Myśl niepodległościowa przedstawicieli rodziny Lutosławskich”, „Inteligentki łomżyńskie i ich działania na rzecz niepodległości. Przegląd problematyki”, „Miejsce działalności konspiracyjnej w taktyce politycznej Romana Dmowskiego”, „Bohdan Winiarski – polityk obozu narodowego”; Spotkanie Pokoleń w Kręgu Kultury Ziemiańskiej zwieńczył koncert muzyki kompozytorów polskich pn. „Muzyczne tradycje polskich dworów ziemiańskich”,
- Organizowane przez Fundację Sztuk i Dialogu, we współpracy z Muzeum i Regionalnym Ośrodkiem Kultury w Łomży kolejne edycje „Plenerów malarskich - kultura łomżyńska pędzlem malowana”. W czasie tych plenerów twórcy - artyści i artyści amatorzy z województwa podlaskiego, mazowieckiego, a także całej Polski malowali zabytkową architekturę świecką, sakralną, pejzaże Łomży i okolic, utrwalając walory kulturowe i przyrodnicze powiatu łomżyńskiego. Plenerom towarzyszyło wydanie katalogu prac i wernisaże m.in. w Drozdowie, Regionalnym Ośrodku Kultury w Łomży i budynku Starostwa Powiatowego w Łomży.
- „Dni ziół narwiańskich” – imprezy o charakterze cyklicznym, które promują tradycje i dziedzictwo kulturowe związane z przyrodą Ziemi Łomżyńskiej - bogactwo ziół Doliny Narwi. Omawia się właściwości lecznicze, dietetyczne oraz zastosowanie ziół w kosmetyce. W trakcie wydarzeń prowadzone są plenerowe pokazy wykonania kosmetyków i potraw ziołowych wraz z degustacją potraw dietetycznych, które pozwolą uczestnikom wykorzystać

je we własnym życiu, w swoim domu, tak jak robili to przodkowie. Przedsięwzięcia te cieszą się dużym zainteresowaniem.

Z inicjatywy Dyrektora tworzona jest też w Muzeum kolekcja strojów dworskich.

Dzięki zabiegom Pani Anny Archackiej w Muzeum zostały wdrożone udogodnienia dla gości niepełnosprawnych - niewidomych i niesłyszących, poprzez wprowadzenie przewodnika audio z audio deskrypcją, zawierającą dokładne opisy wystaw muzealnych. Oddano ścieżkę edukacyjną „Ostoja Drozdowska”, która otworzyła do zwiedzania niewidomym i słabowidzącym część założeń ogrodowo-parkowych Muzeum. Placówka stale współpracuje z Warsztatami Terapii Zajęciowej z Marianowa przy Stowarzyszeniu „Rodzice Dzieciom” Troski Specjalnej. Uczestnicy Warsztatów często goszczą w Muzeum, gdzie w ramach zajęć integracyjnych pomagają w pracach ogrodowych w parku przymuzealnym.

Poszerzenie oferty programowej oraz wprowadzenie form ułatwiających zwiedzanie miały niewątpliwie wpływ na wzrost liczby zwiedzających do około 20 tys. osób rocznie. Drozdowskie Muzeum odwiedzane jest przez licznie przyjeżdżających turystów zagranicznych oraz grupy zorganizowane z terenu Polski.

Dyrektor Archacka przyczyniła się do powstania szeregu publikacji wydawniczych. I tak można wymienić:

- „Więcej, niż miłość” (2011) – powieść epistolarna, poświęcona Sofii Perez Equia y Casanova Lutosławskiej – poetce, pisarce i korespondentce do prasy hiszpańskiej,
- „Witold Lutosławski – portret rodzinny” pod red. Grzegorza Michalskiego i Marcina Schirmera (2013),
- „Jeden łatwy żywot” Wincenty Lutosławski (2010) – autobiografia,
- „Wincenty Lutosławski – oblicza różnorodności” – materiały z III Konferencji poświęconej Wincentemu Lutosławskiemu w Drozdowie w dniu 20 października 2006 r.,
- „Niepodległość w poglądach, działalności i pamięci polskich elit kraju i regionu łomżyńskiego” – materiały z IV Spotkania Pokoleń w Kręgu Kultury Ziemiańskiej w Drozdowie 14 września 2018 r.,
- „Koniec świata Lutosławskich” – Danuta i Aleksander Wroniszewscy (2019),
- „Zachodnie wzorce i wschodnie realia – przedstawicielki elit prowincjonalnych w XIX i pierwszej połowie XX wieku” – red. Małgorzata Dajnowicz (2012),
- „Wpisany w wiek zmian pamiętnik samorządowca” Jerzy Jabłoński (2013),
- „Czyn niepodległościowy ziemian łomżyńskich podczas I wojny światowej” – zbiór prac napisanych z okazji konferencji, która odbyła się w Drozdowie w ramach wydarzenia „III spotkanie pokoleń w kręgu kultury ziemiańskiej” 26 sierpnia 2016 r.,
- „Przedstawiciele elit prowincjonalnych w XIX i pierwszej połowie XX w.” (2015) – materiały z II Spotkania Pokoleń w Kręgu Kultury Ziemiańskiej w dniu 29 sierpnia 2014 r.,
- „Lutosławskich myśli i czyny” (2018).

Pani Anna Archacka dba również o rozwój i samorealizację zatrudnionych pracowników - przez zlecenie przygotowania prelekcji, artykułów oraz publikacji – zarówno w opracowaniach zbiorowych, jak i indywidualnych, tj.:

- Teresa Gruzewska, Barbara Gruzewska „Chodzący po skarbach” (2014) – książeczka edukacyjna wzbogacona ilustracjami,
- Tomasz Szymański „Ksiądz Kazimierz Lutosławski. Biografia kapłana, wychowawcy i polityka.” (2017).

W wyniku podjętych przez Panią Dyrektora działań zrealizowano w Muzeum wiele ważnych przedsięwzięć w ramach projektu „Przywrócenie dawnego blasku dworowi ziemiańskiemu poprzez renowację Muzeum Przyrody w Drozdowie”. W dawnym Dworze Rodziny Lutosławskich przeprowadzono renowację i modernizację tarasu wschodniego,

który pokryto płytą granitową, wymieniono okna i drzwi, pokoje gościnne zostały wyposażone w nowe meble, lustra i wykładziny. Wymieniono małą architekturę parkową - ławki, a latarnie parkowe na nowe żeliwne stylizowane lampy. Przeprowadzono także elektryfikację parku, w którym wybudowano również wiatę i ścieżkę edukacyjną "Ostoja Drozdowska", dopasowaną do potrzeb osób niepełnosprawnych (opisy Brajlem, reliefy, audioprzewodnik).

Przy Muzeum Przyrody w Drozdowie stworzono Ośrodek Edukacji Ekologicznej, którego otwarcie nastąpiło w 2013 r.

W 2017 r. w wydzielonej części parku okalającego Muzeum założony został ogródek zielony w którym rosną odpowiednio oznaczone różne gatunki roślin leczniczych. Ogródek tworzą skrzynie drewniane z roślinami, ławki, rabatki, które wraz ze ścieżkami wewnętrznymi w ogródku są odgródzone krawężnikami. Każda roślina jest oznaczona tabliczką informacyjną, umożliwiającą zapoznanie się przez zwiedzającego z charakterystyką rośliny. Zakupiono także tablice oraz bariery odgradzające wejścia do parku przymuzealnego (w celach bezpieczeństwa zwiedzających, są one ustawiane w czasie silnych wiatrów).

W 2018 roku Muzeum Przyrody w Drozdowie pozyskało środki na realizację w roku 2019 przedsięwzięcia pn. „Remont fasady południowej budynku Muzeum Przyrody w Drozdowie” ze środków RPOWP 2014-2020, w ramach którego zostały wymienione tynki południowej fasady zabytkowego budynku, wyremontowane balkony oraz pomieszczenia pod nimi. W ten sposób została zrewitalizowana fasada południowa oraz poprawiona estetyka reprezentacyjnej ściany budynku. Muzeum zostało również zabezpieczone kompleksowo od strony technicznej (antywłamaniowej i przeciwpożarowej) w oparciu o środki MKiDN.

W uznaniu dla pracy Pani Anny Archackiej uhonorowano ją dotychczas:

- Odznaką honorową „Zasłużony dla Kultury Polskiej”,
- Nagrodą Starosty Łomżyńskiego za całokształt osiągnięć na rzecz rozwoju Muzeum (2010 rok),
- Medalem wydanym z okazji 100-lecia urodzin kompozytora Witolda Lutosławskiego przez Towarzystwo im. W. Lutosławskiego we współpracy z Instytutem Muzyki i Tańca za wkład w upowszechnienie muzyki i wiedzy o Witoldzie Lutosławskim (2013 r.).

Pod kierownictwem Pani Anny Archackiej prowadzona przez nią placówka została odznaczona:

- Medalem im. Wiktora Godlewskiego za 2016 r. - ogólnopolską nagrodą przyznaną za zasługi dla ochrony przyrody oraz popularyzację wiedzy przyrodniczej,
- Nagrodą II stopnia w XXX edycji Konkursu o Nagrodę i Medal Zygmunta Glogera – za „umiejętne łączenie działań na rzecz ochrony środowiska naturalnego z ochroną dziedzictwa kulturowego” (2019 rok).

4. UZASADNIENIE (KONKRETNIE, ZA CO NAGRODA MA BYĆ PRYZNANA)

Anna Archacka - Dyrektor Muzeum Przyrody w Łomży dzięki profesjonalizmowi, kreatywności i umiejętnościom menedżerskim tworzy instytucję prężną, o wielokierunkowej ofercie programowej, żywo reagującą na potrzeby oraz kształtującą upodobania kulturalne różnych grup wiekowych społeczności Powiatu, docierając do szerokiego grona odbiorców .

Na podkreślenie zasługuje umiejętność pozyskiwania środków z funduszy europejskich i krajowych, umożliwiającą poprawę stanu bazy i stopniowe przywrócenie dawnego blasku Muzeum, co podnosi jego prestiż.

Pani Dyrektor przez 40 lat swojej pracy zawodowej swoją charyzmą i zapałem mobilizuje do ratowania dziedzictwa, ma olbrzymi wkład w budzenie aktywności społeczności regionalnych. Z wielkim zaangażowaniem podejmuje działania na rzecz ochrony, upowszechniania dziedzictwa kulturowego i edukacji młodego pokolenia.

Wyżej opisane osiągnięcia predestynują Panią Annę Archacką do uhonorowania Nagrodą Marszałka Województwa Podlaskiego.

KOMPA

/miejscowość/

, dnia

29.07.2020r.

/data/

WICESTAROSTA

Maria Dziukońska

/podpis/

Niniejszy wniosek należy złożyć w Biurze Kultury tut. Urzędu w terminie **do dnia 31 lipca** każdego roku.

Wnioski złożone po upływie tego terminu pozostaną bez rozpatrzenia.

* *niepotrzebne skreślić*